

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง และเปรียบเทียบพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 - 4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เรียนสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และ สาขาวิทยาศาสตร์สังคม กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 - 4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 368 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบทดสอบความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม แบบสอบถามความเชื่อด้านสุขภาพและแบบทดสอบพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และศึกษาเปรียบเทียบ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

สรุปผลการวิจัย

1. นักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 - 4 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมอยู่ในระดับปานกลาง ความเชื่อด้านสุขภาพด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งเต้านมอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง ด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรคมะเร็งเต้านม และความเชื่อมั่นในความสามารถในการตรวจเต้านมด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการรับรู้ถึงประโยชน์ของการตรวจเต้านมด้วยตนเอง การรับรู้ถึงอุปสรรคในการตรวจเต้านมด้วยตนเองและแรงจูงใจทางด้านสุขภาพอยู่ในระดับดี

2. พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง พบว่านักศึกษาหญิงกลุ่มตัวอย่างมีการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ร้อยละ 49.18 โดยตรวจเต้านมด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอทุกเดือน ร้อยละ 25.97 ตรวจเต้านมด้วยตนเองครบทุกขั้นตอนคือในขณะอาบน้ำ ขณะแต่งตัว และก่อนนอน พบร้อยละ 33.70 ช่วงระยะเวลาในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง คือ 1 สัปดาห์หลังมีประจำเดือน ร้อยละ 40.33

3. พฤติกรรมการตรวจด้านมด้วยตนเองของนักศึกษาหญิงที่เรียนสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมการตรวจด้านมด้วยตนเองของนักศึกษาหญิงที่เรียนสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสาขาวิทยาศาสตร์สังคม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบดังกล่าว นำมาอภิปรายแต่ละประเด็น ดังนี้

ระดับความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมและ ความเชื่อด้านสุขภาพของนักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 - 4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าความรู้เรื่องโรคอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงว่านักศึกษาหญิงมีความรู้แต่ยังรู้ไม่ครอบคลุมหรือไม่ทั่วถึงหรือรู้ไม่เพียงพอ ย่อมนำมาซึ่งการไม่ปฏิบัติตามตรวจด้านมด้วยตนเอง หรือมีการตรวจด้านมด้วยตนเองแต่ไม่ถูกต้อง ซึ่งพฤติกรรมการตรวจด้านมด้วยตนเองเป็นพฤติกรรมอนามัยที่สตรีทุกคนพึงกระทำ เพื่อค้นหาความผิดปกติหรือมะเร็งเต้านมได้ในระยะแรกนอกจากนั้นยังพบว่านักศึกษาที่ไม่เคยทราบเรื่องการตรวจด้านมเลยเป็นจำนวน ร้อยละ 27.17 ซึ่งเป็นจำนวนมากจำเป็นต้องรีบแก้ไข โดยบุคลากรทางด้านสุขภาพควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม ซึ่งอาจจะเป็นการจัดให้มีโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพ จัดคลินิก หรือจัดหน่วยบริการให้คำปรึกษา มีการจัดทำคู่มือ เอกสารแผ่นพับ ไปสเตอร์ แจกให้นักศึกษาตามหอพักต่าง ๆ ซึ่งจากการศึกษาของ โสพรรณ โพทะยะ(2532) พบว่าความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมมีความสัมพันธ์กับการตรวจด้านมด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าสตรีที่มีความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมจะมีการตรวจด้านมด้วยตนเองบ่อยและถูกต้องกว่าสตรีที่มีความรู้เรื่องโรคต่ำกว่า เนื่องจากความรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดก็ จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น และจากการศึกษาของหลายท่านพบว่า สาเหตุที่สตรีไม่ทำการตรวจด้านมด้วยตนเองนั้น เนื่องมาจากขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องโรคมะเร็งเต้านมและการตรวจด้านมด้วยตนเอง (อวยพร สุทธิสนธิ์, 2528) จากการศึกษาของประคอง รังคศิริ และคณะ (2529) พบว่าสตรีที่มีการตรวจด้านมด้วยตนเองเพิ่มขึ้นภายหลังได้รับความรู้และคำแนะนำในการปฏิบัติ ดังนั้นบุคลากรทางสุขภาพควรมีการให้ความรู้แก่สตรีในเรื่องนี้ให้มากขึ้น ถูกต้องและทั่วถึง เพื่อให้สตรีมีความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมและมีการตรวจด้านมด้วยตนเองอย่างถูกต้อง ส่วนนักศึกษาที่เคยทราบเกี่ยวกับเรื่องการตรวจด้านม

ด้วยตนเองมาก่อนนั้น ได้รับทราบจากแหล่งความรู้มากที่สุดคือ สื่อมวลชน (ทีวี.วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่างๆ) จากแพทย์ จากการเรียนการสอน จากญาติและเพื่อน จากพยาบาล และจากเอกสารแผ่นพับ จะเห็นได้ว่า สื่อมวลชนเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลมากที่สุดมากกว่าได้รับจากบุคลากรทางสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประกายทิพย์ จันทรภิมย์ (2541) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีวัยรุ่น พบว่าแหล่งความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมในกรุงเทพฯ ได้รับบ่อยครั้งที่สุดคือนิตยสารหรือวารสาร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้พบว่าสื่อเหล่านี้เป็นแหล่งข่าวเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมเป็นอันดับหนึ่ง และข้อมูลที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างได้จากสื่อมวลชนนั้นอาจมีลักษณะเนื้อหากว้าง ๆ ไม่ลึกซึ้ง จึงทำให้นักศึกษาหญิงมีความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมไม่ครอบคลุม

ส่วนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 - 4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งเต้านมอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง ด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรคมะเร็งเต้านม และความเชื่อมั่นว่าความสามารถในการตรวจเต้านมด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการรับรู้ถึงประโยชน์ของการตรวจเต้านมด้วยตนเอง การรับรู้ถึงอุปสรรคของการตรวจเต้านมด้วยตนเองและแรงจูงใจทางด้านสุขภาพอยู่ในระดับดี ความเชื่อด้านสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้น

การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งเต้านมของนักศึกษาหญิงอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง แสดงว่า นักศึกษาหญิงเหล่านี้มีความเชื่อว่าตนเองไม่เสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งเต้านมหรือไม่แน่ใจว่าตนเองเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งเต้านม อาจมาจากนักศึกษาหญิงเหล่านี้ มีอายุประมาณ 17 - 26 ปี จึงคิดว่าตนเองยังไม่ใช่กลุ่มที่เสี่ยงที่สุดต่อการเป็นโรคมะเร็งเต้านม ยังคิดว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่เกิดขึ้นกับตนเอง ซึ่งโรเซนสตอก (1990) กล่าวว่าผู้ป่วยจะรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อโรคก็ต่อเมื่อได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์แน่นอนแล้วว่าป่วย ซึ่งในกรณีนี้บุคคลนั้นเคยเจ็บป่วยมาก่อน ก็จะมีการคาดคะเนว่าตนเองอยู่ในโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคได้อีก หรือมีโอกาสกลับเป็นโรคซ้ำได้มากขึ้นและถ้าบุคคลนั้นกำลังเจ็บป่วยจะมีระดับการรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคสูงขึ้น ทำให้มีความรู้สึกว่าตนเองมีโอกาสเกิดโรคได้มากขึ้น จากการศึกษาทางสถิติพบว่า การมีก้อนที่เต้านมพบได้ในผู้ป่วยอายุ 15 - 49 ปี ส่วนมากจะพบได้ ในช่วงอายุ 15 - 30 ปี (พิทยา ดำรงวัฒน์, หน้า 2526) นอกจากนี้ กิติ จินดาวิทย์ (2524) พบว่าอายุ 31 ปีขึ้นไป

จะมีโอกาสเสี่ยงเป็นมะเร็งเต้านมได้มาก ดังนั้นบุคลากรทางด้านสุขภาพควรจะได้ชี้แนะหรือกระทำการเพื่อให้สตรีวัยรุ่นได้รับความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมและการตรวจเต้านมด้วยตนเอง เพื่อที่จะให้สตรีเหล่านี้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องโรคมะเร็งเต้านมและมีการรับรู้ว่าคุณเสี่ยงต่อการเกิดการเกิดโรคมะเร็งเต้านมและนำไปสู่พฤติกรรมในการตรวจเต้านมด้วยตนเองเป็นประจำ เพื่อที่จะสร้างความคุ้นเคยกับเต้านมของตนเอง เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือความผิดปกติขึ้นมาจะได้ค้นพบได้ด้วยตนเองตั้งแต่ในระยะแรกเริ่ม

การรับรู้ความรุนแรงของโรคมะเร็งเต้านมของนักศึกษาหญิงอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่านักศึกษาหญิงมีความไม่แน่ใจว่าโรคมะเร็งเต้านมนั้นถ้าเกิดขึ้นแล้วมี อันตรายและผลกระทบที่รุนแรงต่อสุขภาพของตนเอง นั้นอาจเนื่องมาจากการที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมได้ไม่เพียงพอ ไม่เพียงพอ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 72.83 เคยทราบเกี่ยวกับเรื่องการตรวจเต้านมด้วยตนเองมาก่อน โดยแหล่งความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลมากที่สุดคือจากสื่อมวลชน (ทีวี วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่าง ๆ) ซึ่งการเสนอของสื่อมวลชนอาจจะมีลักษณะเนื้อหาที่กล่าวถึง ความรู้ทั่วไปอย่างกว้าง ๆ ไม่ละเอียดลึกซึ้ง และอีกประการหนึ่ง นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีอายุน้อยทำให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมน้อย จึงทำให้ไม่สามารถมองเห็นความรุนแรงของโรคได้ ดังนั้นบุคลากรทางด้านสุขภาพควรมีการเผยแพร่ความรู้ ความอันตรายและผลกระทบของโรคมะเร็งเต้านม โดยอาจสอดแทรกเข้าไปในการเรียนการสอน การจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพ หรือ การจัดนิทรรศการ เพื่อให้นักศึกษาหญิงมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องโรคมะเร็งเต้านมเพิ่มมากขึ้น

การรับรู้ถึงประโยชน์ของการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาหญิงอยู่ในระดับดี แสดงว่านักศึกษาหญิงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าการตรวจเต้านมด้วยตนเองนั้นมีประโยชน์ที่จะช่วยลดความรุนแรงของโรคมะเร็งเต้านมได้ นั้นอาจมาจากการที่นักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 - 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ถือได้ว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูง จึงทำให้มีความเข้าใจ และเห็นประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมอนามัยต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งสุขภาพที่ดี หรือลดความรุนแรงของโรคภัยที่จะเกิดขึ้นได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับการศึกษาของ Kasl & Cobb (1966) และของแชมเปียน (Champion, 1988, p. 386) ที่พบว่าผู้ป่วยสตรีที่มีระดับการศึกษาสูงมีการรับรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติในการตรวจเต้านมด้วยตนเองสูง

การรับรู้ถึงอุปสรรคของการตรวจด้านมด้วยตนเองของนักศึกษาหญิงอยู่ในระดับดี แสดงว่านักศึกษาหญิงมีความเชื่อว่าไม่มีอุปสรรคต่อการทำการตรวจด้านมด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูง จึงทำให้มีความเข้าใจ และเห็นว่าอุปสรรคต่าง ๆ อาทิเช่น ความอับอาย การเสียเวลานั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อการตรวจด้านมด้วยตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมอนามัยต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งสุขภาพที่ดีหรือลดความรุนแรงของโรคลัยที่จะเกิดขึ้นได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับการศึกษาของและของแชมเปียน (Champion, 1988, p.386) ที่พบว่าผู้ป่วยสตรีที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความเชื่อว่ามีอุปสรรคน้อยในการตรวจด้านมด้วยตนเอง

ความเชื่อมั่นถึงความสามารถในการตรวจด้านมด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง นั้น แสดงว่านักศึกษาหญิง มีความไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถตรวจด้านมด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง เนื่องมาจากมีจำนวนนักศึกษาหญิงกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีการปฏิบัติการตรวจด้านมด้วยตนเองนั้น ถึง ร้อยละ 50.82 ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำการตรวจด้านมด้วยตนเองนั้น ย่อมจะไม่รู้จักวิธีการตรวจด้านมด้วยตนเองหรือไม่เคยทำการตรวจด้านมด้วยตนเองเลย จึงทำให้ความเชื่อมั่นถึงความสามารถในการตรวจด้านมด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งก็สอดคล้องกับการศึกษาของประกายทิพย์ จันทรภิรมย์ (2541) ที่พบว่าความเชื่อมั่นถึงความสามารถในการตรวจด้านมด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่ตรวจและไม่ตรวจจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แรงจูงใจทางด้านสุขภาพอยู่ในระดับดี แสดงว่า นักศึกษาหญิงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจทางด้านสุขภาพอนามัย อาจเนื่องมาจากนักศึกษาหญิงเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับสูง จึงทำให้มีความสนใจในเรื่องสุขภาพอนามัย และมองเห็นประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมอนามัยต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งสุขภาพที่ดี หรือลดความรุนแรงของโรคลัยที่จะเกิดขึ้นได้ รวมทั้งมีความตั้งใจในการร่วมมือในการปฏิบัติพฤติกรรมอนามัยต่าง ๆ เพื่อให้มีสุขภาพดีตลอดไป

2. พฤติกรรมการตรวจด้านมด้วยตนเอง

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำการตรวจด้านมด้วยตนเองนั้นพบถึง ร้อยละ 50.82 สาเหตุที่ไม่ตรวจเนื่องจากไม่เคยทราบเรื่องมาก่อน ไม่มีเวลา เห็นว่าไม่จำเป็น และไม่ทราบวิธีตรวจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ถึงแม้จะมีการเรียนการสอนเรื่องโรคมะเร็งเต้านมในวิชาสุขศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาแล้วก็ตามแต่ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องการตรวจด้านมด้วยตนเอง

เลย จึงทำให้นักศึกษาเหล่านี้ตรวจด้านมด้วยตนเองไม่เป็น หรืออาจเกิดจากการที่นักศึกษาหญิง กลุ่มตัวอย่างนี้ส่วนใหญ่จะพักอาศัยอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยหรือหอพักเอกชน ต้องอาศัยพักอยู่ร่วมกับเพื่อน ไม่มีห้องน้ำที่มีคิซิดหรือห้องนอนที่เป็นสัดส่วนเฉพาะบุคคล จึงทำให้ไม่มีความสะดวกที่จะทำการตรวจด้านมด้วยตนเองซึ่งสัมพันธ์กับการศึกษาของประกายทิพย์ จันทรภิรมย์ (2541) ที่พบว่าความสะดวกในการตรวจด้านมด้วยตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตรวจด้านมด้วยตนเองของสตรีวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรมในสังคมไทยที่มีความรู้สึกละอายของบุคคลว่าด้านมยังคงเป็นอวัยวะพึงสงวนและสมควรปกปิดไว้เฉพาะตนเอง ส่วนใหญ่จะรู้สึกอับอาย ถ้าพูดถึงเรื่องเกี่ยวกับด้านมของตนเอง และหากจับต้องก็จะรู้สึกอับอายมากขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาหญิงไม่ทำการตรวจด้านมด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประกายทิพย์ จันทรภิรมย์ (2540, หน้า 49) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตรวจด้านมด้วยตนเองของสตรีวัยรุ่น ในสตรีที่มีอายุ 15 - 25 ปี ในกรุงเทพมหานคร พบว่าสตรีเหล่านี้ไม่เคยตรวจด้านมด้วยตนเองเลย ถึงร้อยละ 53.1 โดยพบว่าสตรีวัยรุ่นเหล่านี้ระบุว่า ตรวจไม่เป็น ไม่สะดวกที่จะตรวจ และเห็นว่าไม่จำเป็น เช่นเดียวกับการศึกษา ของนราวดี สันสยะ (2539, หน้า 7) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์แนวความคิดการตลาดขายตรงแบบหลายชั้นเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการตรวจด้านมด้วยตนเองของนักศึกษาหญิงวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดชุมพร ในนักเรียนหญิงระดับ ป.ว.ส ที่มีอายุ 20 - 25 ปี พบว่าสตรีส่วนใหญ่ไม่เคยตรวจด้านมด้วยตนเอง โดยพบถึง ร้อยละ 80.2 เนื่องมาจาก ตรวจไม่เป็น และมองไม่เห็นความจำเป็นของการตรวจด้านมด้วยตนเอง เช่นเดียวกับการศึกษาของโคโนแวนและเพียช พบว่าสาเหตุที่สตรีไม่ทำการตรวจด้านมด้วยตนเองเลย เนื่องจากขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการตรวจ มองไม่เห็นความจำเป็นของการตรวจ และกลัวว่าจะพบว่าตนเองเป็นมะเร็ง (Donovan & Pierce, 1976, p. 219) การศึกษารุ่นนี้ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะตรวจด้านมด้วยตนเองทุก 4 - 6 เดือน หรือปีละ 2 - 3 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 33.04 รองลงมาคือตรวจด้านมด้วยตนเองทุกเดือน ร้อยละ 25.97 สาเหตุที่ตรวจไม่สม่ำเสมอเพราะลืมนั้น ไม่มีเวลา ส่วนช่วงระยะเวลาในการตรวจด้านมด้วยตนเองนั้นส่วนใหญ่จะตรวจในขณะที่อาบน้ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาหญิงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ ส่วนใหญ่จะพักอาศัยอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยต้องพักอาศัยอยู่ร่วมกับเพื่อนทำให้สะดวกที่จะทำการตรวจด้านมด้วยตนเองในขณะที่อาบน้ำมากกว่า

ตรวจขณะแต่งตัวหรือก่อนนอน และช่วงเวลาในการตรวจด้านมด้วยตนเองนั้นพบว่าตรวจในช่วงเวลาที่ถูกต้องคือ ตรวจด้านมด้วยตนเอง 1 สัปดาห์หลังมีประจำเดือน คิดเป็นร้อยละ 40.33

3. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการตรวจด้านมด้วยตนเองในนักศึกษาที่เรียนต่างสาขาวิชา

พบว่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการตรวจด้านมด้วยตนเองสูงสุดคือของนักศึกษาคณะพยาบาลที่เรียนสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ รองลงมาคือนักศึกษาในที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สังคม ผลการศึกษาเปรียบเทียบพบว่านักศึกษาคณะพยาบาลที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพจะมีพฤติกรรมการตรวจด้านมด้วยตนเองแตกต่างกับนักศึกษาคณะพยาบาลที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสาขาที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบอีกว่านักศึกษาคณะพยาบาลกลุ่มตัวอย่างสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีประสบการณ์การตรวจด้านมด้วยตนเอง ถึงร้อยละ 61.62 ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะพยาบาลสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สังคมมีประสบการณ์การตรวจด้านมด้วยตนเองเพียง ร้อยละ 45.83 และ 43.94 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาคณะพยาบาลที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีโอกาสเรียนรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมและวิธีการตรวจด้านมด้วยตนเองซึ่งมีอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนโดยตรงและต้องมีการศึกษาค้นคว้าเรื่องวิชาการสุขภาพอยู่เสมอ และมีโอกาสที่จะรับรู้ข่าวสารสุขภาพจากสื่อต่าง ๆ ได้หลายประเภท โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับโรคและวิธีการรักษาสุขภาพอนามัย ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่ดีได้นั้นจะต้องมีกระบวนการเรียนรู้ หรือ มีความรู้ รวมทั้งมีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมสุขภาพซึ่งสามารถป้องกันโรคได้ (ฉัตรวลัย โจธารีย์, 2533, หน้า 86) ดังนั้นความรู้จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้บุคคลปฏิบัติพฤติกรรมอนามัย เมื่อบุคคลมีความรู้เรื่องใดดี ก็จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526, หน้า 35) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แชมเปียน(Champion, 1987, pp. 375 - 382) ที่พบว่าสตรีที่มีความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมและวิธีการตรวจด้านมด้วยตนเองจะมีการปฏิบัติตรวจด้านมด้วยตนเองมากกว่าสตรีที่มีความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมและวิธีการตรวจด้านมด้วยตนเองน้อย จะมีการปฏิบัติพฤติกรรมการตรวจด้านมด้วยตนเองน้อย และจากการที่นักศึกษาคณะพยาบาลที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพจะต้องมีการฝึกปฏิบัติงานตามสาขาวิชาทางด้านการแพทย์นั้น ทำให้มีโอกาสได้รู้เห็นถึง

อันตรายที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยมะเร็งเต้านม จึงทำให้นักศึกษาหญิงที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองและถูกต้องซึ่งความรู้ในลักษณะนี้ นักศึกษาหญิงที่เรียน สาขาวิชาอื่น ๆ ไม่มีโอกาสได้ศึกษา อีกประการหนึ่งการได้ประสบกับประสบการณ์จริง ได้พบกับผู้ป่วยมะเร็งเต้านมจริงอาจทำให้เกิดความรู้สึกก้าวและสนใจที่จะป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคนี้นำไปสู่การปฏิบัติพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาพบว่านักศึกษาหญิงสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีการปฏิบัติพฤติกรรม การตรวจเต้านมด้วยตนเองมากกว่าและถูกต้องกว่า นักศึกษาหญิงสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสาขาวิทยาศาสตร์สังคม แต่ก็พบว่าในกลุ่มนักศึกษาหญิงที่เรียนสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพยังมี พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองถูกต้องอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง ดังนั้นจึงควรจะมีการให้ ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและการตรวจเต้านมด้วยตนเองสอดแทรกลงไป อาจจะเป็นในการ เรียนการสอนหรือมีการจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพ จัดคลินิก หรือจัดหน่วยบริการให้คำปรึกษา หรือสาธิตวิธีการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ให้แก่นักศึกษาทั้งสามกลุ่มด้วย โดยใช้หอพัก เป็นฐาน ของการจัดกิจกรรมทั้งหอพักในกำกับของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ หอพักเอกชน เพื่อให้ นักศึกษาหญิงเหล่านี้จะได้มี ความรู้ ความเข้าใจด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและมีการตรวจ เต้านมด้วยตนเอง อันจะมีประโยชน์ต่อตนเองในการที่จะลดความรุนแรงของโรคมะเร็งเต้านม

2. จากผลการศึกษาพบว่า ความรู้เรื่อง โรคมะเร็งเต้านมของนักศึกษาหญิงอยู่ในระดับปาน กลางทั้งที่ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม เป็นความรู้พื้นฐานที่สตรีทุกคนพึงรู้ไว้ แต่กลับพบว่าแม้แต่นักศึกษาหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูง และ จะจบการศึกษาออกไปเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ดีพอ ดังนั้นบุคลากรทางสุขภาพควรจะตระหนักในเรื่องการจัด โปรแกรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อปรับปรุง ให้นักศึกษามีความรู้ และรับรู้ถึงอันตราย ตลอดจนให้มีการปฏิบัติ การตรวจเต้านมด้วยตนเอง อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตรวจเต้านมด้วยตนเองเพิ่มเติม ได้แก่ ความ เชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกตน การสนับสนุนทางสังคม วัฒนธรรมไทย เป็นต้น

2. ควรมีการเปรียบเทียบ ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม ความเชื่อด้านสุขภาพและ พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ในสตรีทั่ว ๆ ไป ที่มีความแตกต่างกันทางการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

3. ควรศึกษาการจัดโปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งพัฒนาขึ้นจาก ทฤษฎีต่าง ๆ ที่อาจ เป็นเงื่อนไขและแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ในกลุ่มสตรีวัยต่าง ๆ โดยเฉพาะ พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง

4. ควรศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มแรงจูงใจในการป้องกันโรค เพื่อส่งเสริม พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง